

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 3. mai 2021

Sak

2020/0704 Rotary Forum Norge – org.nr 885 315 402 – klage over avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Til stede: Leder Martin Hennig, medlem Shabneet K. Bains og medlem Elisabet Ekberg

Sakens bakgrunn

Rotary Forum Norge (klager) søkte 29. august 2019 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2018 på vegne av seg selv og sine underledd. Søknaden gjaldt et kompensasjonsbeløp på 3 987 614 kroner etter forenklet modell.

Lotteritilsynet avslo søknaden 3. desember 2019, med den begrunnelse at organisasjonen er lukket. Det vises blant annet til at medlemmer må foreslås av eksisterende medlemmer, at eksisterende medlemmer kan komme med innsigelser, og at det settes krav til kvalifikasjoner som god anseelse og at man er personlig egnet til medlemskap. Lotteritilsynet viser også til at 88 av underleddene ikke var registrert i Frivillighetsregisteret innen søknadsfristen og ville ha fått avslag på dette grunnlaget.

Klager ved advokat Stig Asmussen påklaget vedtaket 23. desember 2019. Klager anfører at søknaden må behandles etter den tidligere gjeldende forskriften, ettersom søknaden gjelder for året 2018. Videre anfører klager at organisasjonen er åpen. Det vises til at sangkor som forutsetter en viss musikalitet og sangstemme har fått tildeling, og at i den grad det stilles kvalifikasjonskrav i Rotary Forum Norge, har disse saklig sammenheng med organisasjons virksomhet. Det vises videre til at Lotteritilsynets vurdering fremtrer ufullstendig og lite dekkende for den omfattende aktivitet som drives i organisasjonen, og at lover og vedtekter som tilsynet har hentet fra foreningens hjemmesider ikke er helt oppdatert. Klager har vedlagt gjeldende lover og vedtekter for Rotary International (RI), og lover og vedtekter for Rotaryklubbene. Klager fremholder at organisasjonen ønsker engasjerte medlemmer, men at dette ikke gjør klubbene lukkede. Det vises videre til at det er bestemt i vedtektene at medlemskap ikke kan begrenses ut fra kjønn, rase, farge, tro, nasjonalitet eller seksuell legning. Det vises også til det veldedige arbeidet som organisasjonen utfører.

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

Når det gjelder Lotteritilsynets henvisning til manglende registrering i Frivillighetsregisteret, vises det til at dette kravet gjelder fra og med søknadsåret 2019.

Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen med innstilling 22. september 2019 til Lotterinemnda for behandling.

Klager sendte inn supplerende merknader 1. oktober 2020 og utdyper begrunnelsen for klagen.

Lotteritilsynet kommenterte klagers merknader til innstillingen 16. april 2021, og klager kom med merknader til dette samme dato. Det vises for øvrig til klagen og merknadene i sin helhet.

Det rettslige grunnlaget

Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).

I forskriften § 3 tredje ledd bokstav c fremgår det at det ikke gis kompensasjon for «organisasjoner som er lukket, det vil si organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig.»

Det følger av forskriften § 22 at «[f]orskriften trer i kraft 1. januar 2019. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 15. april 2013 nr. 386 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner.» Totale driftskostnader skal hentes fra revidert og godkjent regnskap ett år tilbake i tid, jf. forskriften § 7 andre ledd.

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

Rotary Forum Norge sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 3. desember 2019 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon.

Klager anfører at søknaden må behandles etter den tidligere gjeldende forskriften, ettersom søknaden gjelder for året 2018.

Lotterinemnda bemerker at forskriften trådte i kraft 1. januar 2019, og gjelder for alle søknader innsendt i 2019. Ifølge forskriften § 7 første ledd skal søknadsgrunnlaget ved forenklet modell beregnes på grunnlag av revidert og godkjent regnskap ett år tilbake i tid. Søknaden gjelder derfor søknadsåret 2019, men baserer seg på regnskapstall fra regnskapsåret 2018. Det er dermed på det rene at Lotteritilsynet har anvendt riktig forskrift.

Rotary er organisert på klubb-, distrikts- og internasjonalt nivå. Hver klubb er medlem av et distrikt som igjen er medlem av Rotary International. Rotary Forum

Norge er ifølge vedtektene § 1 et samarbeids- og koordineringsorgan for multidistriktsaktiviteter for de seks norske rotarydistriktene. Rotary Forum Norge er ikke et ledelsesnivå i Rotary.

Det gis ikke kompensasjon til «organisasjoner som er lukket, det vil si organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig.» I høringsnotat 11. desember 2017 om «Ny forskrift om merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner» punkt 2.4.4 har Kulturdepartementet uttalt følgende om formålet og praktiseringen av forskriften § 3 tredje ledd bokstav c:

«[f]ormålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet. I forslag til nytt regelverk om Norsk Tippings overskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner heter det at «lukkede organisasjoner er ikke åpne for allmennheten og skal ikke motta tilskudd. Det innebærer eksempelvis at organisasjoner der eksisterende medlemmer skal godkjenne nye medlemmer ikke regnes som støtteberettiget», jf. høringsnotat av. 16. august punkt. 3.2.3. Departementet legger opp til at lukkede organisasjoner ikke skal motta kompensasjon. Lukkede organisasjoner defineres her som organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig. Slike organisasjoner kjennetegnes ved at nye medlemmer må anbefaltes eller inviteres av eksisterende medlemmer og eventuelt at nye medlemmer må kunne vise til visse kvalifikasjoner som godt omdømme ol.»

Lotteritilsynet har kontrollert vedtektene til klubbene Askøy, Bærum, Drammen, Flekkefjord, Gjøvik og Hamar, og utført en stikkprøvekontroll på Oslo Rotary klubb, Egersund Rotary klubb og Gol Rotary klubb. Undersøkelsene viser at innholdet i vedtektene er tilnærmet like.

Det fremgår av vedtektene til klubbene artikkel 16 punkt 1 at alle klubbmedlemmer kan fremme forslag om nye medlemmer i klubben. Et Rotarymedlem eller tidligere medlem av en annen Rotaryklubb, kan av vedkommendes tidligere klubb foreslås som medlem. Styret skal forvise seg om at foreslåtte medlemmer oppfyller krav til klassifikasjon og medlemskap som vedtektene krever. Klubbens medlemmer skal ha en god karakter og et godt forretnings- og yrkesmessig omdømme, jf. punkt 2. Styret skal senest innen 30 dager fra forslaget ble fremmet, godta eller avvise forslaget, og skal deretter underrette forslagsstilleren om sin beslutning gjennom leder av medlemskapskomitéen, jf. punkt 3. Dersom forslaget godtas av styret, skal forslaget offentliggjøres i klubben. Innvendinger fra klubbens medlemmer skal være skriftlig og sendes styret innen syv dager etter offentliggjørelsen. Hvis noen har innlevert skriftlig innvending til styret, skal styret avgjøre saken på sitt neste møte. Hvis ingen begrunnet skriftlig innvending er mottatt og styrets beslutning er positiv, skal det foreslåtte medlemmet inviteres til å møte i klubben og informeres om Rotarys formål og om de rettigheter og plikter som medlemskapet i klubben medfører. Kandidaten blir ikke forespurgt før styrebehandlingen etter dette punktet er avsluttet, jf. punkt 4.

Klager anfører at Lotteritilsynets vurdering er basert på et foreldet syn på organisasjonen. Det vises til at det bør ses hen til lover og vedtekter for Rotary

International (RI), og lover og vedtekter for Rotaryklubbene, og at det ikke er anledning til å forholde seg til vedtekter i enkeltklubber som ikke er gyldige i forhold til RIs konstitusjonelle dokumenter.

Ved Lotterinemndas vurdering tas det utgangspunkt i klager og underleddenes vedtekter, slik de foreligger på søknadstidspunktet. Organisasjonene må selv sørge for at vedtektene gir et riktig bilde av hvordan forholdene er i praksis. Planlagte eller etterfølgende endringer i vedtektene og drift får ikke betydning for vurderingen. En stikkprøvekontroll over registrerte vedtekter i Frivillighetsregisteret viser at få underledd har sendt inn oppdaterte vedtekter i tråd med RIs lover og vedtekter. Under enhver omstendighet finner nemnda at kravene som blir oppstilt i vedtektene til klubbene på søknadstidspunktet, og kravene som blir oppstilt i RIs lover og vedtekter, er tilnærmet like.

Det følger av RIs lovverk artikkel 5 punkt 2 bokstav a at «[a] club shall be composed of adult persons who demonstrate good character, integrity, and leadership: possess good reputation within their business, profession, occupation, and/or community: and are willing to serve in their community and/or around the world and having their place of business or residence located in the locality of the club or the surrounding area.» Videre fremgår det av bokstav b at «[e]ach club shall have a well-balanced membership in which no one business, profession, occupation, type of community service, or other classification predominates.»

RI har anbefalte klubbvedtekter som skal supplere Lover for Rotaryklubber. Vedtektene er anbefalinger, men når de er vedtatt på klubbens årsmøte (eller ekstraordinære årsmøte) er de bindende for medlemmene av klubben. De anbefalte klubbvedtektene er forenklet sammenlignet med vedtektene til klubbene, men inneholder fortsatt bestemmelser om at medlemmene foreslår en kandidat til medlemskap for styret og/eller medlemsutvalget, eller en annen klubb foreslår en av sine overførings- eller tidligere medlemmer. Styret skal godta eller avvise kandidatens medlemskap innen 30 dager og varsle det foreslåtte medlemmet om vedtaket. Hvis styret godkjenner kandidatens medlemskap, inviteres det potensielle medlemmet til å bli med i klubben, jf. artikkel 10. Det blir også informert om at en prosess for å ta opp innvendinger reist av nåværende medlemmer kan inkluderes under dette punktet.

Klager anfører at i den grad det stilles kvalifikasjonskrav har disse saklig sammenheng med organisasjonens virksomhet.

Det følger av vedtektene til klubbene artikkel 4 at klubbens formål er å fremme Rotarys idealer om å tjene andre, bidra til Rotarys utvikling ved å styrke medlemsutvikling, støtte The Rotary Foundation (TRF) og utvikle ledere som kan virke utover egen klubb.

Videre fremgår det av Lover for Rotaryklubber artikkel 4 at formålet med klubben er å fremme målsettingen til Rotary, gjennomføre vellykkede serviceprosjekter basert på de fem tjenesteområdene (fremme fred, bekjempe sykdommer, skaffe rent vann, bedre sanitære forhold og hygiene, redde mødre og barn, støtte utdanning og stimulere vekst i lokale økonomier), bidra til å fremme Rotary ved å

styrke medlemsarbeidet, støtte The Rotary Foundation, og utvikle ledere utover klubbnivå.

I RIs lovverk artikkel 4 står det at «[t]he Object of Rotary is to encourage and foster the ideal of service as a basis of worthy enterprise and, in particular, to encourage and foster: first. The development of acquaintance as an opportunity for service; second. High ethical standards in business and professions; the recognition of the worthiness of all useful occupations; and the dignifying of each Rotarian's occupation as an opportunity to serve society; third. The application of the ideal of service in each Rotarian's personal, business, and community life; fourth. The advancement of international understanding, goodwill, and peace through a world fellowship of business and professional persons united in the ideal of service.»

I egenerklæringsskjemaet er det opplyst at hovedaktiviteten er ungdomsutveksling og fredsskapende arbeid gjennom å koste opphold til studier ved dedikerte universiteter, samt å gi stipend til studenter som kommer til Norge. Klager avholder sommercamp for ungdommer, og en stor del av medlemmenes innbetalinger går til Rotary International og deres fond. Gjennom dette er alle medlemmer i Rotary Norge med å støtte verdensomspennende prosjekter, slik som Polio Plus, bekjempelse av barnearbeid, vannprosjekter osv. I beskrivelsen av gratis arbeidsinnsats nevnes at medlemmene bidrar gjennom lokale, landsomfattende og globale prosjekter. Det kan være alt fra kaffeservering på det lokale sykehjemmet til å skaffe ambulanser til befolkning i krig og rammet av katastrofer.

Selv om klager anfører at organisasjonen er åpen og utfører frivillig arbeid utad, fremstår klager som en lukket organisasjon med virksomhet som ikke er åpen for allmennheten når dette er naturlig. Lotterinemnda forstår foreningens regelverk slik at nye medlemmer må foreslås av eksisterende medlemmer eller annen klubb i organisasjonen som vedkommende tidligere har vært medlem av. Videre fremgår det at klubben skal være sammensatt av voksne personer som viser god karakter, integritet og lederskap; ha godt omdømme innen sin virksomhet, yrke og/eller i samfunnet, og er villige til å tjene i lokalsamfunnet og/eller rundt om i verden. At det stilles krav om invitasjon fra eksisterende medlemmer og krav om godt omdømme, ble i høringsnotatet uttrykkelig nevnt som et eksempel på forhold som tilsier at en organisasjon er lukket, og Lotterinemnda legger derfor stor vekt på dette. Foreningens regelverk har videre detaljerte kriterier og regler for prosessen for å bli opptatt som medlem, blant annet kan eksisterende medlemmer komme med innsigelser. Nemnda kan ikke se at krav om invitasjon fra eksisterende medlemmer og krav om å vise god karakter og integritet, og ha godt omdømme innen sin virksomhet, har en naturlig sammenheng med klagers formål om å drive veldedig og fredsskapende arbeid, se til sammenligning Lotterinemndas vedtak i sak 2020/690.

På bakgrunn av dette har Lotterinemnda kommet til at klager ikke er åpen for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig, og klager er følgelig en lukket organisasjon som ikke er kompensasjonsberettiget.

Klager har vist til at sangkor med opptaksutvelgelse i form av krav til musikalitet og sangstemme har fått kompensasjon. Det vises videre til at Lions Club International Distrikt 104 (Lions) synes fortsatt å ha en opptaksordning, hvor det kreves invitasjon fra klubben, og at Den Uavhengige Norske Storloge av Odd Fellow Ordenen (Odd Fellow Ordenen) krever en bekjennelse til «et høyeste vesen», og ekskluderer dermed alle som ikke har en religiøs overbevisning.

Lotterinemnda tolker dette som en anførsel om usaklig forskjellsbehandling. Nemnda bemerker i alle tilfeller hvor det søkes om merverdiavgiftskompensasjon, må vilkårene i forskriften være oppfylt. Dette gjelder for samtlige søkere, uavhengig av hva slags type organisasjon som søker. Det må i den enkelte sak utføres en konkret vurdering, og utfallet av søknaden vil bero på om forskriftens krav er oppfylt.

Lotterinemnda er av den oppfatning at visse krav til musikalitet og sangstemme er naturlige kriterier for opptak i et sangkor, og at slike krav ikke innebærer at et sangkor er å anse som en lukket organisasjon.

Vedrørende anførselen knyttet til Lions og Odd Fellow Ordenen, har Lotteritilsynet etter forespørsel fra Lotterinemnda, forklart at det er adgang til at man selv kan melde seg inn i Lions og Odd Fellow Ordenen. Til anførselen om at Odd Fellow Ordenen krever en bekjennelse til «et høyeste vesen», skriver tilsynet at det ikke er intensjonen bak merverdiavgiftskompensasjonsordningen å utelukke alle livssynsorganisasjoner. Klager anfører at det er adgang til å søke om medlemskap på RIs hjemmeside. Nemnda understreker at vurderingen må basere seg på de gjeldende vedtektene som er registrert på de ulike klubbene på søknadstidspunktet, og at klagers underledd ifølge disse har begrensninger knyttet til medlemskap. På bakgrunn av dette legger nemnda til grunn at det er forskjeller mellom Rotary Forum Norge, og Lions og Odd Fellow Ordenen som medfører ulik behandling.

Lotterinemnda legger for øvrig til grunn at 88 av underleddene ikke var registrert i Frivillighetsregisteret på søknadstidspunktet, og at disse uansett ville fått avslag på søknaden på dette grunnlag. Samlet søknadsbeløp for disse var 1 364 215 kroner.

Klager har anført at sakskostnader skal dekkes etter forvaltningsloven § 36 første ledd. Lotterinemnda har ikke funnet grunnlag for å endre det opprinnelige vedtaket til gunst for klager, og det er dermed ikke aktuelt med dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36.

Konklusjon

Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at tilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

